

Sant Jordi de Lloberes (masia)

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Al sector nord-est del terme de Gaià
Emplaçament Ctra. de Prats de Lluçanès (BV-4401), al km. 10,3 pista rural direcció est i després sud uns 1.400 m
Alçada: 669

Coordenades:

Latitud: 41.94088
Longitud: 1.9633
UTM Est (X): 414063
UTM Nord (Y): 4643732

Classificació

Número de fitxa 08090-127
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XI-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08089A008000120000YJ
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dv., 06/07/2018 - 02:00

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, emplaçada junt amb la capella romànica de Sant Jordi de Lloberes el cim d'un turó dominant amb bones vistes vers el turó de Santa Àgata i també cap a llevant. Probablement el mas, que es situa en el punt més alt del turó, ha derivat d'una torre medieval (documentada al segle XI) de la qual, però, no se n'observa actualment cap rastre. La masia consta d'un cos residencial de planta rectangular (amb planta baixa més un pis i planta sotacoberta) i té un barri o clos tancat al sud-est amb una extensa àrea de coberts; alguns són antics i d'altres, situats més a ponent, corresponen ja a una granja moderna. Uns metres a llevant s'aixeca isolada i fora del recinte la capella de Sant Jordi. La façana principal de la casa, encarada vers migdia, té un portal adovellat que ha quedat mig amagat sota una terrassa moderna. I és que entorn del 1956 la casa es va ampliar per aquesta part a la primera planta. La resta de l'habitatge sembla correspondre a una fase constructiva, força unitària i que es podria situar al segle XVIII. Els murs són de maçoneria, a pedra vista. Les finestres es distribueixen força regularment en les façanes laterals. Unes poques són emmarcades amb brancals i llindes de pedra, però la majoria han estat reformades i se'ls hi ha donat un tractament uniforme. L'interior de l'habitatge s'ha anat adaptant i reformant en els darrers anys.

Observacions:

Inscripció a la llinda del costat del portal: 1790

Informació oral facilitada per Montserrat Capdevila Sensada

Història

Aquest mas podria tenir el seu origen en una torre de guàrdia medieval. Concretament, seria una de les tres torres de vigilància que hi ha documentades al terme. En aquest cas es coneixia amb el nom de Turrionarda i apareix en un document de 1052. Segons Josep M. BADIA (2016: 55) era prop de l'església de Sant Jordi i controlava el sector nord-est del terme del castell de Gaià, per on hi passava un camí públic i que limitava per aquesta banda amb el castell de Lluçà. Concretament, en aquest document de 1052 es diu que l'església era al costat d'una torre de defensa anomenada Turrionarda i d'unes cases. La capella de Sant Jordi com a tal ja apareix citada el 1053. Estava situada al lloc de Lloberes i aquest any el seu fundador, el bisbe Oliba, la va donar a la seu de Vic juntament amb la torre. El 1362 Jaume de Vilagaià va fer unes deixes a aquesta església, anomenada "Sancti Georgii de Turrionarde".

Pel que fa al mas de Sant Jordi, pròpiament, està documentat al segle XVII i era una de les set masoveries del Soler de Lloberes, que era el mas principal de la zona. En l'arxiu particular del Soler de Lloberes es conserva documentació referida a la capella i també al mas Sant Jordi. Així, el 1779 l'hereu del mas, Antoni Soler de Lloberes i Vall de Vilaramó, "va fer amb les seves mans el nou retaule de l'ermita de Sant Jordi", i el 1890 s'hi va fer un nou altar. Segons el Registre de la Riquesa de 1883, al mas Sant Jordi continuava en poder del Soler de Lloberes. Les seves terres abastaven 49,50 ha.

Els primers decennis del segle XX van passar per la casa diferents famílies de masovers. Entorn de 1947 hi van arribar, procedents de Sant Feliu Sasserra, Paulino Capdevila Bover i Pepeta Sensada Serena. La seva filla, Montserrat Capdevila Sensada, casada amb Josep M. Badia, continua amb la seva família en aquesta masoveria, que continua sent propietat del Soler de Lloberes. Fins a la dècada de 1960 encara recorrien el camí de transhumància nombrosos ramats, els quals feien nit a Sant Jordi de Lloberes. Per això entorn de 1956, a més d'ampliar-se la casa es van ampliar els coberts. Els ramats eren molt extensos i solien ocupar tots els coberts i, de vegades, fins i tot la capella, que havia estat profanada durant la Guerra Civil i havia quedat fora de culte. A la capella també s'hi quedaven a passar la nit alguns pobres sense sostre que transitaven pel camí. El 1964 el propietari del mas Soler de Lloberes va fer restaurar la capella, i actualment s'hi diu missa un cop a l'any, per Sant Jordi.

Bibliografia

BADIA, Josep M i altres (2016). "Història", "Arquitectura", "Relacions socials i festes", Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 31, 55, 60, 68, 85, 184-185, 231-232

BENET CLARÀ, Albert; JUNYENT MAYDEU, Francesc; MAZCUÑAN BOIX, Alexandre (1984). "Sant Jordi de Lloberes", Catalunya Romànica, vol. XI, "El Bages", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 258-259.

IGLESIAS PERA, Lluís (2006). Pla Especial Urbanístic pel qual es cataloguen les masies i cases rurals del municipi de Gaià. Ajuntament de Gaià (document no aprovat oficialment), núm.22.

JUNYENT, Eduard (1948). "Itinerario histórico de las parroquias del Obispado", Hoja Parroquial, núm. 20, Vic (2 de maig de 1948).

PLADEVALL, Antoni (1981). "El culte a Sant Jordi al bisbat de Vic: la capella de Sant Jordi de Lloberes", Full Diocesà, núm. 3131, Vic (18 d'abril 1981).

